

Zienswijzennota
besluit goedkeuring en ontheffing verlening
Faunabeheerplan Knobbelzwaan 2015-2020

Inleiding

Op 3 november 2015 hebben wij het besluit genomen om het Faunabeheerplan Knobbelzwaan 2015-2020 van de Faunabeheereenheid Gelderland in ontwerp goed te keuren. Ook de daarin door de Faunabeheereenheid aangevraagde ontheffing is door ons in ontwerp vastgesteld. Het ontwerpbesluit heeft van 10 november 2015 tot en met 22 december 2015 ter inzage gelegen. Wij hebben vijf zienswijzen en een petitie via sociale media ontvangen. In deze zienswijzennota geven wij onze reactie op de ingediende zienswijzen.

Ontvankelijkheid zienswijzen

Belanghebbenden kunnen gedurende de periode van ter inzage legging hun zienswijzen op het ontwerp naar voren brengen. Onder belanghebbende wordt verstaan: degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken. Ten aanzien van rechtspersonen kunnen als hun belangen worden beschouwd de algemene en collectieve belangen die zij krachtens hun doelstellingen en blijkens hun feitelijke werkzaamheden in het bijzonder behartigen.

De zienswijzen zijn ingediend door:

1. De heer of mevrouw J. Beukers te Spijkenisse, Provincie Zuid-Holland, d.d. 17 nov 2015.
2. De heer of mevrouw S. Mense te Laren, Provincie Noord-Holland, d.d. 19 november 2015.
3. Stichting Een Dier een Vriend in samenwerking met mevrouw S. van Rooy te Stompwijk Leidschendam-Voorburg, Provincie Zuid Holland, d.d. 15 december 2015.
4. De Vogelwerkgroep Zutphen, d.d. 20 november 2015.
5. De Partij voor de Dieren, d.d. 20 december 2015.

De zienswijzen zijn binnen de daarvoor gestelde termijn ontvangen.

De heer of mevrouw J. Beukers, S. Mense en S. van Rooy zijn natuurlijke personen die bij het te nemen besluit geen eigen persoonlijk belang hebben en niet hebben aangetoond dat zij zich in voldoende mate onderscheiden van anderen. Zij zijn geen belanghebbenden in de zin van de Algemene wet bestuursrecht en zijn derhalve niet-ontvankelijk in de door hen ingediende zienswijzen.

De Partij voor de Dieren is een politieke partij en is als zodanig geen belanghebbende in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. De doelstelling van een politieke partij is het behartigen van het algemeen belang; dit brengt niet met zich mee dat zij rechtstreeks in haar belang wordt getroffen door een beschikking die naar haar mening in strijd is met het algemeen belang. De Partij voor de Dieren is niet-ontvankelijk in de door haar ingediende zienswijze.

Gelet op de belangen die de Stichting Een Dier een Vriend krachtens hun doelstellingen behartigen en blijkens hun feitelijke werkzaamheden is de Stichting Een Dier een Vriend te beschouwen als belanghebbende in de zin van de Algemene wet bestuursrecht.

Zienswijzen

Hieronder worden de zienswijzen van de Vogelwerkgroep Zutphen en de Stichting een Dier een Vriend achtereenvolgens kort samengevat en wordt puntsgewijs onze reactie gegeven.

I. De Vogelwerkgroep Zutphen

Door preventieve maatregelen te nemen en verjaging zonder geweer kan schade voorkomen worden. De hoogte van de schade staat in geen verhouding tot het nut van afschieten.

- 1. De schade aan vooral blijvend grasland is minimaal en afschot niet noodzakelijk. De schade veroorzaakt door de knobbelzwaan is vaak een gering percentage van de schade die veroorzaakt wordt door de ganzen. Er is vrijwel geen aparte schade bekend van de Knobbelzwaan.**

De voornaamste schade veroorzaakt door Knobbelzwanen wordt aangebracht op blijvend grasland, door middel van vraatschade, vertrappingschade en bevuilingschade. De getaxeerde schade is schade die ontstaat ondanks getroffen (voorgeschreven) maatregelen. Gebleken is dat deze preventieve maatregelen niet voldoende zijn om de schade aan blijvend grasland te beperken. Het is bekend dat bij gebruik van verjagingsmiddelen bij Knobbelzwanen er na korte tijd gewinning optreedt en niet meer afdoende blijkt om schade te voorkomen.

De werkelijke schade die wordt veroorzaakt door de Knobbelzwaan is echter groter dan de gemelde schade. Dit komt door de invoering van een eigen risico en een behandelbedrag van € 300,- door het Faunafonds. Dit belet gedupeerden om schades onder dit bedrag te melden.

In het Faunabeheerplan Knobbelzwaan d.d. 18 mei 2015 is alleen de schade aangegeven die wordt veroorzaakt door de Knobbelzwaan. Deze is separaat in kaart gebracht en heeft geen betrekking op de schade veroorzaakt door ganzen.

Hoewel er sprake is van een afname van de schade veroorzaakt door de Knobbelzwaan, is deze gelet op het aantal schademeldingen als aanzienlijk te beschouwen. Overigens is volgens informatie van het Faunafonds de (getaxeerde) schade in 2014 verdubbeld t.o.v. het jaar daarvoor € 2.621,-.

- 2. In grote delen van de provincie is er geen of nauwelijks schade. Het is dan ook niet nodig om overal het afschieten/jacht toe te staan.**

Het verjagen van Knobbelzwanen door preventieve middelen met ondersteunend afschot is niet in de gehele provincie Gelderland toegestaan. Daar waar belangrijke schade van tenminste € 250,- is getaxeerd door het Faunafonds, danwel vanwege de provincie is geconstateerd binnen een werkgebied van de wildbeheereenheid, kan de ontheffing gebruikt worden. Dit betekent dat het gebruik van de ontheffing beperkt is tot schadegevoelige percelen en dat slechts de wildbeheereenheden binnen wiens werkgebied het schadegevoelige perceel is gelegen, van de ontheffing gebruik mogen

maken. Dit is volgens het faunabeheerplan het geval voor 24 van de 49 wildbeheereenheden over de periode 2004-2013. Dat is minder dan op grond van de vorige ontheffing toen nog met gemeenten gewerkt werd toen was de ontheffing inzetbaar in 44 Gelderse gemeenten en daarmee 47 wildbeheereenheden. Voor Knobbelzwanen is voorts het verjagen met ondersteunend afschot beperkt per jachtveld. Het optreden van schade kan inderdaad jaarlijks verschillen. Dit is geen reden om op voorhand het aantal gebieden daarop aan te passen. Zie ook het antwoord op 1.

3. Het voorkomen van schade door verjaging zonder afschot is makkelijk. Er is geen sprake van schade in stedelijke gebieden.

In stedelijk gebied is de ontheffing ook niet inzetbaar. Zie ook onze reactie onder punt 2. Binnen de aangewezen rustgebieden voor ganzen mag de vrijstelling niet gebruikt worden van 1 november tot 1 april van enig kalenderjaar.

Als de Knobbelzwaan zich in een gebied bevindt in combinatie met andere strikt beschermde soorten zoals wilde zwanen en/of kleine zwanen, dan mag er niet worden geschoten.

Het aantal knobbelzwanen is van belang voor beoordeling van de gunstige staat van instandhouding. Deze is gezien de aantallen niet in het geding.

4. Waarom zijn niet de telgegevens van Gelderland gegeven.

In het Faunabeheerplan zijn de Sovon tellingen weergegeven en de door de KJV uitgevoerde wintertelling voor zover bekend in 2014.

5. Afbreuk aan de stand populatie.

Het ontheffingsvoorschrift inzake nestreductie zal worden aangepast zodat alle eieren behandeld worden. Daarbij is in tegenstelling tot voorheen het eierrapen niet meer gevraagd en zal derhalve niet meer in de ontheffing opgenomen. De gunstige staat van instandhouding is niet in het geding door de al jaren toegestane handelingen inclusief nestreductie. De broedpopulatie is over de afgelopen 10 jaar gestabiliseerd.

6. Draagvlak

Inherent aan de decentralisatie naar de provincies is het optreden van verschillen tussen provincies. Dit wordt mede veroorzaakt door de verschillen in natuurlijke kenmerken per provincie. Dat wil niet overigens zeggen dat er onderling niet afgestemd wordt. De waterrijke delen van Gelderland in combinatie met landbouwgronden maakt dat Gelderland een goede provincie is voor knobbelzwanen.

7. Het advies van het Faunafonds ontbreekt bij besluitvorming.

In het definitieve besluit is het advies van het Faunafonds opgenomen.

Het Faunafonds adviseert om het Faunabeheerplan goed te keuren en de ontheffing zoals gevraagd te verlenen.

2. Stichting Een Dier Een Vriend

1. **Zij verzoekt expliciet in de ontheffing een voorwaarde op te nemen met een verbod op handel en consumptiedoeleinden voor gedode dieren.**
Zij geeft aan dat knobbelzwanen gewild zijn als siervogel en vanwege hun dons, vlees, veren en huid. Nu zwanendriften verboden zijn zou afschot van zwanen en rapen van eieren om commerciële redenen kunnen toenemen.
Deze zienswijze heeft ons aanleiding gegeven om gelet op het bepaalde in artikel 11 van het Besluit Vrijstelling beschermde diersoorten een voorschrift (J) betreffende het verbod op handel in vogels en producten van vogels toe te voegen

2. **Zij verzoekt om expliciet in de voorschriften op te nemen, dat eieren niet geraapt mogen worden en enkel onklaar gemaakt mogen worden met uitzondering van tenminste 1 ei middels de methode insmeren met plantaardige olie danwel doorprikken.**
Deze zienswijze heeft ons aanleiding gegeven het voorschrift G 2 en H3 aan te passen. De bepaling om één ei per nest te sparen wordt naar aanleiding van zienswijze 1 uit het voorschrift verwijderd.